

Aktualności MSSF

Wyjaśnienie działań IASB*

Numer 62
kwiecień 2008 r.

W tym numerze...

- 1 Uproszczenie sprawozdawczości w zakresie instrumentów finansowych
- 3 KIMSF D-24 Nieodpłatne przekazanie środków trwałych
- 4 Wywiad Stephen Cooper Analityk i członek RMSR
- 5 RMSR i FASB Zmiana wizerunku światowych standardów
- 6 Przyjęcie MSSF przez Koreę
- 8 Wywiad Philippe Danjou refleksje na temat MSSF 3
- 9 Kontakt

Temat miesiąca

Uproszczenie sprawozdawczości w zakresie instrumentów finansowych

W marcu 2008 r. RMSR opublikowała materiały do dyskusji pt. „Uproszczenie sprawozdawczości w zakresie instrumentów finansowych”. Jest to pierwszy krok w kierunku wypracowania nowego standardu sprawozdawczości w zakresie instrumentów finansowych, opartego na ogólnych zasadach i mniej skomplikowanego, niż aktualne wymogi MSR 39. W pierwszej części niniejszego artykułu omówiono problem uproszczeń oraz propozycje Rady na okres przejściowy. Jessica Taurae, członek Centralnego Zespołu Księgowych Usług Doradczych, wyjaśnia wpływ tej publikacji na sprawozdania finansowe.

W materiałach do dyskusji, które są częścią porozumienia¹ zawartego między RMSR a FASB, podjęto próbę ustalenia głównych przyczyn skomplikowania sprawozdawczości w zakresie instrumentów finansowych. Zaproponowano w nich średnio- i długookresowe rozwiązania mające na celu poprawę sprawozdawczości finansowej w zakresie instrumentów finansowych.

Za jeden z głównych powodów obecnego skomplikowania przepisów uznano dużą różnorodność dopuszczalnych metod wyceny instrumentów finansowych. Potencjalnym rozwiązaniem długoterminowym jest wycena wszystkich instrumentów finansowych w oparciu o to samo kryterium, prawdopodobnie wartość godziwą. Zasugerowano, że ten sam sposób wyceny instrumentów finansowych sprawi, że informacje będą bardziej zrozumiałe i porównywalne. W materiałach do dyskusji zaprezentowano pogląd, że wartość godziwa jest jedyną miarą odpowiednią dla wszystkich rodzajów instrumentów finansowych, a jej zastosowanie mogłoby zmniejszyć obecny stopień skomplikowania wyceny w następujący sposób:

Wpływ wyceny w wartości godziwej	Wyeliminowane	Zmniejszone	Zachowane
Kryteria odróżniania poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych (klasyfikacja)	✓		
Rozpoznawanie i wyliczanie utraty wartości	✓		
Przeniesienia między poszczególnymi kategoriami wyceny instrumentów finansowych	✓		
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej dla instrumentów finansowych [nie byłoby przypadków niekonsekwencji w wycenie]. Uwaga: Mogą występować inne przypadki niekonsekwencji w rozpoznawaniu i wycenie, dotyczące instrumentów niefinansowych, dla których wymagana będzie jakaś forma rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.		✓	

1. Porozumienie pt. „A Roadmap for Convergence between IFRSs and US GAAP 2006-2008” (Strategia ujednoczenia standardów MSSF i US GAAP na lata 2006-2008) opublikowane w lutym 2006 r.

Wpływ wyceny w wartości godziwej	Wyliminowane	Zmniejszone	Zachowane
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do ryzyka zmian przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych.			✓
Rozpoznawanie i wydzielenie wbudowanych instrumentów pochodnych. Uwaga: Może być to potrzebne dla instrumentów niefinansowych (np. umów leasingu).		✓	

W materiałach do dyskusji uwzględniono, że wymóg podawania wartości godziwej dla wszystkich rodzajów instrumentów finansowych może być nierealistyczny. Dlatego zaproponowano sposoby tymczasowego ulepszenia i uproszczenia istniejących wymogów co do wyceny instrumentów finansowych. Można brać pod uwagę następujące sposoby, osobno lub w różnych połączeniach:

- zmiana obecnych wymogów w zakresie wyceny;
- zastąpienie obecnych wymogów zasadą wyceny według wartości godziwej z paroma nieobowiązkowymi wyjątkami; i/lub
- uproszczenie wymogów w zakresie rachunkowości zabezpieczeń.

Zmiana obecnych wymogów w zakresie wyceny

MSR 39 uwzględnia cztery kategorie instrumentów finansowych w oparciu o metody wyceny - wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (fair value through profit or loss - FVTPL), utrzymywane do terminu zapadalności (held-to-maturity - HTM), dostępne do sprzedaży (available for sale - AFS) oraz pożyczki i należności (loans and receivables - LAR). Omawiana propozycja przewiduje wyeliminowanie HTM lub AFS, albo obydwu tych kategorii. Niektóre wymogi lub ograniczenia dotyczące obecnych kategorii instrumentów finansowych mogą również zostać uproszczone lub wyeliminowane. Likwidacja kategorii HTM stanowiłaby krok w kierunku wyceny według wartości godziwej kolejnych instrumentów finansowych oraz wyeliminowałaby potrzebę „naginania” zasad zakazujących reklasyfikowania instrumentów z tej kategorii. Likwidacja kategorii AFS pozwoliłaby wyeliminować potrzebę przenoszenia zysków i strat z kapitałów własnych do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży instrumentu lub rozpoznania utraty jego wartości. Wprowadzenie tych propozycji wymagałoby rozważenia kwestii dotyczących prezentacji i ujawniania

informacji oraz mogłoby zwiększyć zmienność zysków i strat.

Zastąpienie obecnych wymogów zasadą wyceny według wartości godziwej z kilkoma nieobowiązkowymi wyjątkami

Materiały do dyskusji przedstawiają jeszcze jedno możliwe podejście na okres przejściowy, polegające na przyjęciu wyceny według wartości godziwej, z kilkoma nieobowiązkowymi wyjątkami. Jeżeli instrument finansowy spełniłby kryteria objęcia wyjątkiem, mógłby zostać wyceniony za pomocą metody kosztowej. Materiały do dyskusji zawierają propozycję, aby kryteria dotyczące wyjątków zależały od zmienności przepływów pieniężnych związanych z danym instrumentem. Na przykład instrumenty o dużej zmienności przewidywanych przepływów pieniężnych (np. instrumenty pochodne i inwestycje kapitałowe) mogłyby wymagać wyceny według wartości godziwej, podczas gdy instrumenty o stałych lub nieznacznie zmiennych przepływach pieniężnych (np. instrumenty dłużne oprocentowane według stawek rynkowych) mogłyby spełniać kryteria wyceny kosztowej. Możliwe są jednak również inne kryteria dotyczące wyjątków. Skutki tej propozycji w sposób oczywisty zależą od tego, jakie będą nieobowiązkowe wyjątki. Jednakże każda taka zmiana zwiększyłaby zmienność zysków i strat.

Uproszczenie rachunkowości zabezpieczeń

W odniesieniu do rachunkowości zabezpieczeń proponowane są dwa ogólne podejścia: likwidacja (albo ewentualnie zamiana) istniejących wymogów w zakresie rachunkowości zabezpieczeń lub ich utrzymanie i uproszczenie.

W materiałach do dyskusji dopuszcza się możliwość całkowitej eliminacji rachunkowości zabezpieczeń. Konsekwencją tego byłaby większa zmienność wyniku spółki.

W materiałach do dyskusji znalazła się również sugestia wprowadzenia uproszczenia wyceny zabezpieczeń

wartości godziwej, w związku z omawianą zmianą istniejących wymogów w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, nie zaproponowano jednak alternatywy dla rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej można zastąpić opcją wartości godziwej dla instrumentów, które w innym przypadku byłyby instrumentami zabezpieczanymi. Zaproponowano również dopuszczalność rozpoznawania zysków i strat z wyceny instrumentów finansowych uznawanych za instrumenty zabezpieczające poza rachunkiem zysków i strat lub dopuszczalność rozpoznawania zysków i strat ze wszystkich instrumentów

Propozycja

Wprowadzenie rachunkowości zabezpieczeń jest nieodwołalne

Skutki

Zmniejszenie elastyczności podejmowania decyzji przez kierownictwo i kluczowa przewaga nad opcją nieodwołalnej wartości godziwej

Propozycja

Zakaz stosowania rachunkowości zabezpieczeń dla zabezpieczeń częściowych

Skutki

Zmniejszenie częstotliwości stosowania rachunkowości zabezpieczeń, ponieważ najczęstsze strategie to zabezpieczenia częściowe

Propozycja

Likwidacja ilościowego retrospektywnego testu efektywności zabezpieczenia; wymaganie prospektywnego testu jakościowego

Skutki

Zwiększenie liczby zabezpieczeń i większa elastyczność

Propozycja

Rozluźnienie kryteriów testu na „pozycje podobne” w rachunkowości zabezpieczeń portfela lub jego likwidacja

Skutki

Zwiększenie liczby zabezpieczeń, ponieważ rachunkowość zabezpieczeń odzwierciedlałaby sposób zarządzania przez podmioty ryzykiem gospodarczym na bazie portfela

Propozycja

Decyzja o przeniesieniu zysków i strat do rachunku zysków i strat w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest podejmowana w momencie ustanowienia zabezpieczenia. Zyski i straty wykazywane są w rachunku zysków i strat niezależnie od tego, czy prognozowana transakcja zostanie zawarta zgodnie z planem

Skutki

Jest to mniej skomplikowane i zmniejsza potrzebę śledzenia poszczególnych zysków i strat. Błędy w prognozowaniu mogą jednak spowodować zmienność zysków i strat.

finansowych poza rachunkiem zysków i strat. Te potencjalne zmiany rozważane są w ramach aktualnych wymogów dotyczących prezentacji. Mogą jednak mieć na nie wpływ decyzje podjęte przez RMSR w projekcie dotyczącym prezentacji sprawozdań finansowych.

Drugie podejście zaproponowane w materiałach do dyskusji polega na zachowaniu istniejących wymogów w zakresie rachunkowości zabezpieczeń w uproszczonej formie. Tabela zamieszczona na poprzedniej stronie przedstawia

propozycje RMSR dotyczące zmniejszenia poziomu skomplikowania i ich skutki.

RMSR postanowiła, że niezależnie od tego, która przejściowa zmiana zostanie ostatecznie zaproponowana, musi ona spełniać następujące kryteria:

- Dostarczanie użytkownikom bardziej istotnych i zrozumiałych informacji;
- Spójność z długoterminowym celem wyceny w wartości godziwej;
- Stopień skomplikowania ujęcia i wyceny nie może wzrosnąć; oraz

- Wszelkie ulepszenia i uproszczenia muszą uzasadniać koszt wprowadzenia zmiany.

W ostatniej sekcji materiałów do dyskusji przedstawione zostały argumenty RMSR przemawiające za uznaniem wartości godziwej za jedyną podstawę wyceny wszystkich rodzajów instrumentów finansowych. W przyszłym miesiącu, w IFRS News ukaże się druga część artykułu, w której przyjrzymy się bliżej tym propozycjom i zastanowimy się, czy wycena w wartości godziwej jest właściwym rozwiązaniem.

KIMSF D-24 Nieodpłatne przekazanie środków trwałych

W styczniu 2008 r. KIMSF wydał projekt interpretacji dotyczący nieodpłatnego przekazania środków trwałych. Dyrektor w zespole Księgowych Usług Doradczych, Menachem Steinberger, objaśnia te propozycje.

Rozwiązania zaproponowane w KIMSF D24 Nieodpłatne przekazanie środków trwałych mają zastosowanie wtedy, gdy jednostka otrzymuje rzeczowe aktywa trwałe od klienta w celu ułatwienia dostawy towarów lub usług. Dotyczą one również sytuacji, w których jednostka otrzymuje środki pieniężne przeznaczone na nabycie rzeczowych aktywów trwałych, które następnie wykorzystane zostaną w celu dostarczania towarów i usług klientowi. Rozwiązania takie występują w sektorach przedsiębiorstw użyteczności publicznej, telekomunikacyjnym i budowlanym, gdy np. klient rozbudowuje lub finansuje rozbudowę sieci energetycznej w celu doprowadzenia zasilania do konkretnej posesji.

D24 będzie miał także zastosowanie w sytuacji, gdy składnik aktywów został przekazany przez podmiot inny niż klient, np. gdy deweloper zbuduje składnik aktywów, który będzie wykorzystywany przez przedsiębiorstwo użyteczności publicznej do dostarczania wody do wszystkich domów na osiedlu. KIMSF doszedł do wniosku, że sytuacja, w której jedna jednostka otrzymuje składnik

aktywów (np. nowy fragment sieci), a inna jednostka świadczy usługi (np. telefoniczne) nie różni się od sytuacji, w której usługodawca otrzymuje składnik aktywów bezpośrednio.

Projekt interpretacji wymaga, aby jednostka, która otrzymała składnik aktywów, najpierw ocenił, czy spełnia on kryteria ujęcia. Aktywa, które spełniają kryteria rozpoznania, wykazywane są początkowo w wartości godziwej, a następnie amortyzowane przez okres swojej użyteczności.

Jednostka otrzymująca składnik aktywów podejmuje zobowiązanie do świadczenia usług lub udostępnienia tego składnika aktywów w przyszłości. Zobowiązanie w kwocie równej wartości godziwej tego składnika aktywów jest więc wykazywane jako przychody przyszłych okresów. Zobowiązanie jest zmniejszane, a przychody są rozliczane w okresie, w którym podmiot jest zobowiązany do świadczenia usług. Długość tego okresu zależy od postanowień umowy, nie przekracza jednak okresu użyteczności danego składnika aktywów.

Jednostka otrzymująca aktywa ma również obowiązek ustalić, czy umowa z klientem zawiera elementy leasingu. W takich przypadkach stosuje się MSR 17 Leasing. Jeżeli na podstawie umowy składnik aktywów jest oddawany w leasing zwrotny klientowi w ramach umowy leasingu finansowego, nie wykazuje się ani składnika aktywów, ani zobowiązania.

Propozycje te mogą oznaczać, że niektóre jednostki, które obecnie nie wykazują nieodpłatnego przekazania środków trwałych, będą musiały ubruttowić swój bilans w celu wykazania rzeczowych aktywów trwałych i przychodów przyszłych okresów. Jednostki te powinny następnie ubruttowić swoje rachunki zysków i strat o mniej więcej taką samą wartość przychodów i amortyzacji za okres realizacji umowy o świadczenie usług. Niektórzy obserwatorzy zakwestionowali potrzebę interpretacji. Spółki, które otrzymują nieodpłatnie przekazywane środki trwałe, musiały opracować zasady rachunkowości korzystając z istniejących wytycznych zawartych w MSR 18, MSR 17, KIMSF 4 i SIC 27.

Stephen Cooper - Analityk i członek RMSR

Stephen Cooper został w lipcu 2007 r. powołany na członka RMSR pracującego w Radzie w niepełnym wymiarze czasu [ang. part-time member]. Jest on również Dyrektorem Zarządzającym i szefem Departamentu badań w zakresie wyceny i rachunkowości w UBS Investment Bank w Londynie. Stephen Cooper rozmawia z IFRS News o swoim doświadczeniu analityka i członka RMSR.

Jest Pan członkiem Rady już od 8 miesięcy. Jakie są Pana pierwsze wrażenia? Czy coś Pana zaskoczyło?

Nic mnie szczególnie nie zaskoczyło. Po latach pracy w różnych komisjach RMSR, takich jak Grupa Przedstawicieli Analityków oraz Grupy Doradcze ds. Płatności w formie akcji i Prezentacji sprawozdań finansowych, wiedziałem dość dobrze, co mnie czeka. Jedyną chyba niespodzianką była ilość prac i wynikające z tego ramy czasowe, w jakich działa RMSR. Zdawałem sobie sprawę z tego, że to nie będzie to samo, co napisanie raportu z badań dla UBS, jednak nie doceniałem, jak dużo czasu potrzeba na stworzenie standardu.

Czy jest coś, co Panu szczególnie zaimponowało w RMSR?

Poziom ogólnego zaangażowania w poprawę sprawozdawczości finansowej oraz poziom wielu zaangażowanych w to osób. Nie będę wymieniać nazwisk, żeby nikogo nie zawstydząć.

Jest Pan jedynym analitykiem (użytkownikami sprawozdań finansowych) wśród osób, które je sporządzają, naukowców, regulatorów i osób ustanawiających zawodowe standardy. Czy zauważa Pan różnicę w sposobie myślenia i priorytetach?

Myślę, że każdy stara się ustalać standardy zapewniające użyteczne informacje inwestorom. Stworzenie rady z osób o różnym doświadczeniu jest prawdopodobnie najlepszym sposobem na osiągnięcie tego celu. Jeżeli jest jakaś różnica, polega ona być może na docenianiu ograniczeń tego, co inwestorzy mogą zrobić z informacjami finansowymi, pamiętając o tym, że czas dostępny na przeprowadzenie analizy jest zazwyczaj ograniczony. Być może dlatego właśnie uważam, że prezentacja jest bardzo ważna.

Co Pan, jako analityk, może zaoferować Radzie?

Mam nadzieję, że będę miał wkład we wszystkie aspekty pracy Rady, a w szczególności że będę w stanie określić, jakie informacje są ważne dla użytkowników.

Jest Pan członkiem Rady pracującym w niepełnym wymiarze czasu. Co to znaczy?

Oznacza to właściwie to samo, co praca w pełnym wymiarze czasu, z tą różnicą, że mniej podróżuję i prowadzę mniej prezentacji w trakcie konferencji w różnych krajach, co pozostałym członkom Rady zajmuje dużą część czasu. Ja spędzam znacznie więcej niż 50% mojego czasu w RMSR.

Jakie wsparcie otrzymuje Pan od UBS? Czy trudno było przekonać tę organizację, aby pozwoliła Panu poświęcić czas na pracę w RMSR?

Bank UBS okazał się bardzo wyrozumiały pozwalając mi przejść na mniej niż pół etatu. Otrzymałem od niego wsparcie także w przeszłości, gdy byłem jego pełnoetatowym pracownikiem, a równocześnie poświęcałem czas na uczestnictwo w posiedzeniach komisji RMSR, o których wcześniej wspominałem.

Czy otrzymał Pan stanowisko w Radzie za pośrednictwem headhunterów, czy sam się Pan o nie starał?

Wiele osób sugerowało, że powinienem przedstawić swoją kandydaturę Powiernikom IASCF, szczególnie w kontekście ich dążenia do włączenia do Rady przedstawicieli użytkowników sprawozdań finansowych. Rozważyłem to przez pewien czas, nie nazwałbym tego efektem działania headhunterów.

Biorąc pod uwagę pierwszych siedem lat pracy Rady, jakie jest najbardziej znaczące osiągnięcie Rady w tym okresie?

Myślę, że największym osiągnięciem jest chyba tempo globalnej konwergencji, którą ułatwia RMSR. Kilka lat temu z pewnością nie mógłbym przewidzieć, że tak wiele światowych gospodarek będzie w trakcie przyjmowania MSSF lub ujednocniania swoich standardów z MSSF. Nie przewidziałbym też dyskusji, jakie obecnie mają miejsce w Stanach Zjednoczonych. Od wielu lat pracując w UBS opowiadałem się za ujednocnianiem standardów rachunkowości na całym świecie wierząc,

że przyniesie to istotne korzyści inwestorom. Przekonanie to uzasadniają w przeważającej mierze pozytywne doświadczenia związane z konwergencją, jaka miała miejsce w Europie w 2005 r. Jeżeli chodzi o ustanawianie konkretnych standardów, moim zdaniem najważniejszy jest MSSF 2 Płatności w formie akcji. Pamiętam, że kiedy rozpocząłem swoją pracę w UBS w 1997 r., byłem zaskoczony, że takie koszty nie są wykazywane, a tak wiele osób wydaje się uważać, że jest to właściwe rozwiązanie. Uważam, że RMSR należy się ogromne uznanie za obstawianie przy właściwych rozwiązaniach pomimo sprzeciwu ze strony spółek, a także, co trzeba zaznaczyć, wielu księgowych. Co ciekawe, obecnie niewielu komentatorów kwestionuje tamtą decyzję.

Który z projektów, jakimi obecnie zajmuje się Rada, jest najważniejszy? Co jest najważniejszą kwestią, jaką obecnie Rada się nie zajmuje?

Może się to wydawać dość zaskakujące, ale moim zdaniem rachunkowość ubezpieczeń jest jednym z najważniejszych projektów, jeżeli nie w ogóle najważniejszym. O znaczeniu tego projektu na pewno nie decyduje jego zakres, ponieważ przyszły standard, jeżeli powstanie, będzie stosowany przez ograniczoną liczbę jednostek. Jednak kwestie, których dotyczy ten projekt, zaliczają się do najtrudniejszych problemów podejmowanych przez Radę i mają istotny wpływ na wiele innych projektów. Kwestie te to m. in. identyfikacja i wycena zobowiązań oraz problem rozpoznawania przychodów. Moim zdaniem najważniejszą kwestią, jaką Rada obecnie się nie zajmuje, są wartości niematerialne i prawne. Chociaż zgadzam się z podjętą w zeszłym roku decyzją o nie podejmowaniu tego zagadnienia przez Radę w chwili obecnej, uważam, że kiedyś trzeba będzie się tym zająć. Na przykład, wielu inwestorów jest zdezorientowanych obecnymi niekonsekwentnymi rozwiązaniami, takimi jak wykazywanie wartości niematerialnych z tytułu połączenia przedsiębiorstw, podczas gdy w innych przypadkach nie są one z reguły wykazywane.

Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan magiczną różdżkę. Co by Pan poprawił lub zmienił w obecnych standardach?

Wyliminowałbym ze standardów wszystkie opcje, aby inwestorzy wiedzieli, co otrzymują, uprościłbym wycenę i wprowadził rachunek przepływów pieniężnych zawierający więcej informacji.

Życie po zniesieniu konieczności uzgadniania danych - co się stanie z konwergencją?

Nie widzę powodu, aby konwergencja miała się w jakikolwiek sposób zmienić.

Czy USA przyjmą MSSF? Czy to dobry pomysł dla reszty świata?

Nie wiem, czy USA przyjmą MSSF, czy nie przyjmą, a nawet nie potrafię ocenić prawdopodobieństwa, czy tak się stanie - zdecydowanie jest to najwyższy poziom oszacowania! Zdecydowanie uważam

jednak, że dla inwestorów byłoby najlepiej, gdyby wszystkie spółki stosowały ogólnosiwiatowy zbiór wysokiej jakości standardów rachunkowości.

Standard BC2 - zostanie zatwierdzony czy nie?

Chociaż Rada zajmowała się standardem BC2 zanim zostałem jej członkiem, popieram ten standard. Tak, uważam, że zostanie zatwierdzony; zdecydowanie mam taką nadzieję.

Czy MSSF są egzekwowane w wystarczającym stopniu? Czy globalny zestaw standardów może działać bez globalnego regulatora?

Odpowiedź na to pytanie z pewnością zależy od jurysdykcji. Zasadniczo uważam, że egzekucję można poprawić, zarówno na poziomie audytorów, jak i regulatorów. Tak, ogólnosiwiatowy regulator przydałby się, ale

lepsza koordynacja i powszechne stosowanie przez obecnie istniejących regulatorów wspólnego podejścia stanowiłyby bardzo dobry punkt wyjścia.

Co to jest standard oparty o zasady ogólne? Czy my (sporządzający sprawozdania finansowe, audytorzy, użytkownicy, regulatorzy i prawnicy) jesteśmy w stanie zaakceptować subiektywne osądy?

Myślę, że chodzi o to, że nie jest potrzebny nowy standard dla każdej nowej transakcji zawartej przez podmiot sporządzający sprawozdanie finansowe. Uważam, że to dobrze. Problem polega na tym, że niektóre podmioty, które Pan wymienił, oczekują komfortu, jaki daje szczegółowy zestaw reguł. W przypadku tych osób zaakceptowanie subiektywnego osądu będzie wymagało pewnej zmiany sposobu myślenia.

Zmieniający się wizerunek ustanawiania światowych standardów

Komunikaty opublikowane ostatnio przez dwie wiodące organizacje ustalające standardy świadczą o tym, że świat rachunkowości przechodzi fundamentalne zmiany. Powiernicy IASCF ogłosili możliwość zwiększenia liczebności RMSR, która wydaje się predestynowana do roli organizacji ustalającej światowe standardy. Równocześnie zmniejszy się liczba członków amerykańskiej FASB. Graham Gilmour przygląda się ostatnim wydarzeniom.

Na posiedzeniach w styczniu i marcu tego roku Powiernicy Fundacji Komitetu Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASCF), organizacji nadzorującej pracę RMSR, sprecyzowali swoje plany dotyczące zbliżającego się przeglądu statutu. Powiernicy są zobowiązani do przeprowadzania przeglądu statutu co pięć lat. Tym razem zwyczajny okresowy przegląd przeprowadzony zostanie równocześnie z przeglądem strategii, podczas którego Powiernicy będą się zastanawiać nad tym, jak ustalić odpowiedzialność RMSR i kompetencje potrzebne do pełnienia funkcji organizacji ustalającej ogólnosiwiatowe standardy.

Fakt, że wiele dużych gospodarek rynkowych (np. Kanada, Indie, Japonia i Korea) ogłosiło ostatnio, że do 2012 r. zamierzają ujednoczyć swoje standardy z MSSF, stanowi dużą zmianę w zakresie zastosowania standardów. Będzie on również miał dalekosiężne skutki dla dynamiki kontaktów między organizacją RMSR/IASCF a krajowymi organami regulacyjnymi. Rządy poszczególnych

krajów faktycznie liczą na to, że RMSR ustanowi standardy rachunkowości w ich imieniu. Władze krajowe będą musiały zaufać odpowiedzialności Rady w stosunku do Powierników oraz Powierników w stosunku do szerokiego grona wyborców. Przyjęcie MSSF w Stanach Zjednoczonych jeszcze bardziej podkreśliłoby kwestie politycznej odpowiedzialności.

Jeżeli RMSR stanie się organizacją ustalającą światowe standardy, będzie musiała uwzględnić również aspekty operacyjne, jak np. wielkość Rady i liczbę jej pracowników oraz sposób porozumiewania się z większą społecznością interesariuszy na całym świecie.

W związku z tym Powiernicy ogłosili dwuetapowy proces przeglądu Statutu. Najpierw omówią propozycję utworzenia „Grupy Monitorującej” (GM), która będzie stanowić kolejny szczebel politycznego nadzoru nad Powiernikami. GM będzie prawdopodobnie składać się z przedstawicieli wyższego szczebla międzynarodowych organów regulacyjnych

i innych, takich jak IOSCO, Komisja Europejska i Bank Światowy. Zaproponowano, aby GM była odpowiedzialna za powoływanie Powierników i nadzór nad powoływaniem przez Powierników członków RMSR. Grupa zweryfikowałaby także strategię Rady i przestrzeganie przez nią wymogów należytego prowadzenia procesów.

Pierwszy etap procesu konsultacji, który prawdopodobnie rozpocznie się w tym miesiącu, będzie obejmował również propozycję zwiększenia liczebności RMSR do 16 członków (obecnie jest 14) oraz wprowadzenia w Radzie po raz pierwszy minimalnych progów geograficznych. Uważa się, że coraz bardziej międzynarodowa rola Rady wymaga większej różnorodności, jeżeli chodzi o kraje pochodzenia członków. Jeden z rozważanych modeli to po czterech członków z Ameryki Północnej, Europy oraz regionu Azji i Pacyfiku, oraz dobranie pozostałych czterech członków z dowolnych regionów, pod warunkiem zachowania ogólnej równowagi.

Uważa się, że uzyskanie wczesnego

wsparcia dla GM i powiększonej RMSR ma zasadnicze znaczenie dla uzyskania szerszego poparcia dla zmian całego statutu. Dalsze szczegółowe zmiany statutu zostaną omówione podczas drugiego etapu, który może się zacząć w drugiej połowie 2008 r.

Podczas gdy Powiernicy IASCF zastanawiają się nad zwiększeniem liczby członków RMSR, ich amerykański odpowiednik, Fundacja Rachunkowości Finansowej (FAF), postanowił zredukować liczbę członków FASB z siedmiu do pięciu. Była to jedna z przyjętych przez FAF w lutym zmian dotyczących nadzoru, struktury i działalności FAF i FASB.

FAF zatwierdziła również zmianę technicznego procesu ustalania planu prac FASB, dając przewodniczącemu Bobowi Herzowi większą władzę nad ustalaniem planów projektów, planu prac i priorytetów projektów FASB.

W swoim komentarzu do proponowanych zmian, firma PwC w USA zaznaczyła, że zamierza poprzeć zmniejszenie liczby członków rady z siedmiu do pięciu, jeżeli FAF oświadczy, że wystarczająco zwiększy to skuteczność działania FASB, aby zrównoważyć potencjalne negatywne skutki zmniejszenia puli wiedzy i doświadczenia Rady.

Rola FASB jako organu określającego

standardy prawdopodobnie ulegnie znacznym zmianom w momencie przyjęcia przez amerykańskie rynki kapitałowe MSSF jako podstawy rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. Zmiany te stanowią pierwszy krok w kierunku nowej roli FASB.

Graham Gilmour jest starszym menedżerem w grupie do spraw publicznych PwC w Wielkiej Brytanii i blisko współpracuje z Centralnym Zespołem Księgowych Usług Doradczych.

Ogłoszenia IASCF publikowane są na stronie www.iasb.org.

Ogłoszenia FAF publikowane są na stronie www.fasb.org.

Nowe informacje o przyjęciu MSSF przez Koreę

Od marca 2007 r., gdy koreański rząd i Koreańska Rada ds. Standardów Rachunkowości (KASB) oficjalnie ogłosiły perspektywy wdrożenia MSSF, Korea dokonała znacznych postępów na drodze do przyjęcia MSSF. Partner Kelvin Lee oraz starszy menedżer Seung Kyoung Yoo pracujący w Centrum Wiedzy o MSSF PwC w Korei, przedstawiają aktualny stan przygotowań w tym kraju.

Ogłoszenie perspektyw wdrożenia MSSF w Korei oznacza formalne zobowiązanie się tego kraju do włączenia MSSF do krajowych standardów rachunkowości od 2009 r. Rząd koreański zmienia odpowiednie przepisy i regulacje, aby wprowadzić MSSF, oraz planuje ich wydanie w drugiej połowie 2008 r. Ważny etap został zakończony 21 grudnia 2007 r., gdy ukazały się Koreańskie Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (K-MSSF).

K-MSSF są dosłownym tłumaczeniem pełnej wersji MSSF wydanych przez RMSR. Tłumaczenie wykonane zostało z zachowaniem zasad należytego prowadzenia procesu określonymi w zawartej z IASCF umowie dotyczącej praw autorskich. Zostało ono także sprawdzone przez działające w Korei firmy audytorskie zaliczane do „Wielkiej Czwórki”. K-MSSF obejmują „Założenia koncepcyjne sporządzania i prezentacji sprawozdań finansowych”, wszystkie obecnie obowiązujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)

oraz aktualne interpretacje wydane przez Komitet ds. Interpretacji Standardów (SIC) i Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSIF). Wykaz MSSF i odpowiadających im K-MSSF zawarto w Załączniku.

Dokumenty „Podstawa wniosków MSSF” [ang. IFRS Basis for Conclusions] i „Wytyczne dotyczące zastosowania” [ang. Application Guidance] zostały również przetłumaczone na język koreański i mają się ukazać jeszcze w tym roku.

KASB i duże spółki koreańskie zaznajamiają się teraz z procesem ustanawiania standardów i wnoszą swój wkład finansowy do IASCF. Koreańskie spółki notowane na giełdzie będą musiały przyjąć K-MSSF od 2011 r., więc wiele spółek rozpoczęło już projekty przejścia na MSSF przygotowując się do przyjęcia tych standardów.

Koreański organ regulacyjny ds. papierów wartościowych (Urząd Nadzoru Finansowego) w styczniu 2008 r. założył Międzynarodowy Komitet Doradczy ds. MSSF. Komitet składa się z ośmiu członków należących do środowisk regulacyjnych, naukowych i zawodowych, w tym ekspertów zagranicznych

posiadających doświadczenie zdobyte w USA i UE. Będzie on wspierał Urząd Nadzoru Finansowego i doradzał mu przez cały czas trwania procesu wdrażania MSSF. Kelvin Lee, szef Grupy ds. MSSF PwC w Korei, jest członkiem Komitetu i reprezentuje w nim koreańskie firmy Wielkiej Czwórki.

W grudniu 2007 r. KASB rozpoczęła organizowanie kursów w zakresie K-MSSF dla publicznych i prywatnych księgowych oraz pracowników spółek, aby upowszechnić znajomość MSSF.

Duża liczba konferencji, badań, seminariów, szkoleń i innych spotkań z przedstawicielami spółek świadczy o tym, że nadal istnieją obawy związane z wymaganymi zmianami w środowisku regulacyjnym wynikającymi z przyjęcia MSSF jako krajowych standardów rachunkowości. Dalsze obawy dotyczą dostępności informacji i zasobów potrzebnych do realizacji przejścia na MSSF oraz kosztów związanych z wprowadzeniem tej zmiany. Spójna interpretacja MSSF jest również jednym z głównych przedmiotów obaw koreańskiego organu regulacyjnego i KASB. Problem ten będzie wymagał bliskiej współpracy z RMSR.

Perspektywy wdrożenia MSSF

Data przyjęcia	Spółka	Podstawa przyjęcia
1 stycznia 2009 r.	Wszystkie spółki oprócz instytucji finansowych	Dobrowolne
1 stycznia 2011 r.	Wszystkie spółki notowane na giełdzie i instytucje finansowe*	Obowiązkowe

* Instytucje finansowe obejmują spółki nienotowane działające w określonych sektorach finansowych.

Od ogłoszenia perspektyw wdrożenia MSSF Korea zrobiła duże postępy na drodze do pełnego przyjęcia MSSF. PwC Korea jest największą firmą audytorską w Korei i cały czas odgrywa w tym procesie zmiany standardów rachunkowości znaczącą rolę jako komentator, uczestnik procesu i doradca.

Powołanie nowych Powierników do Fundacji IASC

Fundacja Komitetu Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASCF) powołała trzech nowych Powierników.

- **Robert Glauber**, emerytowany prezes i dyrektor naczelny NASD (organu regulacyjnego ds. sektora prywatnego amerykańskiego rynku papierów wartościowych) i były Podsekretarz Skarbu ds. Finansów, Stany Zjednoczone
- **Pedro Malan**, były minister i były prezes Banku Centralnego Brazylii, obecnie przewodniczący Rady Nadzorczej Unibanco
- **Luigi Spaventa**, były przewodniczący Commissione nazionale per le società e la borsa (Consob) i były Minister Finansów, Włochy

Są to nominacje na trzyletnią kadencję,

którą można raz powtórzyć.

Nowi powiernicy zastąpią odchodzących Williama McDonough ze Stanów Zjednoczonych, Roberto Teixeira da Costę z Brazylii i Keesa Storma z Holandii.

Kryteria wyboru Powierników stanowią, że Powiernicy „muszą znać i rozumieć wyzwania związane z przyjęciem i stosowaniem wysokiej jakości globalnych standardów rachunkowości opracowanych na użytek światowych rynków kapitałowych oraz innych użytkowników” oraz że „dobór Powierników powinien być reprezentatywny dla rynków kapitałowych świata, różnych regionów geograficznych i środowisk

zawodowych”.

Paul Volcker, przewodniczący Grupy Doradczej ds. Nominacji Powierników, tak skomentował te nominacje:

„Grupa Doradcza uważa, że Powiernicy wybrali trzy bardzo wysoko wykwalifikowane osoby, posiadające właściwe doświadczenie potrzebne w tym przełomowym dla organizacji okresie. Gratulujemy Powiernikom przeprowadzenia otwartego i starannego procesu zastąpienia osób opuszczających organizację.”

MSSF 3 - Refleksje na temat nowego standardu

W styczniu 2008 r. RMSR opublikowała MSSF 3 (Zmieniony) *Połączenia przedsiębiorstw*. Po trzech miesiącach od tej publikacji członek Zarządu RMSR Philippe Danjou odpowiada na pytania dotyczące problemów w stosowaniu nowego standardu i wyjaśnia korzyści, jakie on wnosi do międzynarodowego nadzoru regulacyjnego nad rachunkowością, konkurencji między spółkami i zarządzania transakcjami.

W jaki sposób nowy standard MSSF 3 usprawnia międzynarodowy nadzór regulacyjny nad rachunkowością?

PwC: W odpowiedzi na prośbę o komentarze na temat projektu proponowanych zmian do MSSF 3 (zwanego „BC2”) pojawiła się krytyka szeregu zagadnień. Zagadnienia te obejmują szersze zastosowanie wartości godziwej, przyjęcie modelu „jednostki gospodarczej” dla sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, niezgodne z intuicją efekty stosowania proponowanych wytycznych oraz brak testów przełomowych propozycji.

W ostatecznej wersji nowego standardu MSSF 3 uwzględniono nieliczne z tych obaw. Ponadto, pomimo trwających ponad 15 lat dążeń RMSR do zmniejszenia liczby dostępnych opcji rachunkowych, dodano nową, wiążącą się z poważnymi skutkami opcję, czyli metodę „pełnej wartości firmy” (tj. wycenę udziałów nie sprawujących kontroli w wartości godziwej).

PD: Publikacja nowej wersji standardów (MSSF 3 i MSR 27 oraz FAS 141 i 160) pokazuje, że ujednocnianie standardów nie jest procesem jednokierunkowym - w stronę US GAAP. Opracowanie nowego standardu stworzyło przełomową możliwość sformułowania wspólnego stanowiska przez dwa wiodące na świecie organy ustalające standardy, czyli RMSR i FASB.

To wspólne stanowisko:

- jest wynikiem trzech lat pracy połączonego zespołu RMSR/FASB;
- stanowi rzeczywiste odejście od obecnej praktyki w ramach US GAAP i w mniejszym stopniu w ramach MSSF;
- zostało przyjęte odrębnie, ale w niemal identyczny sposób, przez RMSR i FASB.

Jeżeli chodzi o metodę „pełnej wartości firmy”, którą można precyzyjnie określić jako wycenę udziałów nie sprawujących kontroli w wartości godziwej, to zgodnie z MSSF jest ona opcjonalna, natomiast zgodnie z US GAAP - obowiązkowa. Kompromis ten został przyjęty, ponieważ RMSR nie była w stanie przyjąć jednego ostatecznego rozwiązania większością głosów. Rada była podzielona w kwestii oszacowania kosztów i korzyści płynących

z tej zmiany standardu. Zwraca to uwagę na wyrażany w Europie krytycyzm, równocześnie pozwalając na zastosowanie tej samej metody w dwóch różnych systemach rachunkowości.

W jaki sposób nowy standard MSSF 3 stwarza równe warunki działania dla spółek europejskich i amerykańskich?

PD: Niektóre niezgodne z intuicją skutki dla rachunkowości, które zostały wyczerpująco omówione w poprzednich artykułach¹, mogą w pierwszej chwili zniechęcać spółki.

Pomimo to MSSF 3 jest pierwszym międzynarodowym standardem, który pozwala na wspólną ocenę kluczowego elementu sprawozdawczości finansowej, jakim jest wykazywanie przejęć i sprzedaży przedsiębiorstw.

Dzięki zmienionym wytycznym:

- jeżeli dwie spółki - powiedzmy jedna z USA i jedna z Europy - konkurują ze sobą o przejęcie tego samego przedsiębiorstwa, żaden z oferentów nie osiągnie przewagi dzięki swoim zasadom rachunkowości.
- nawet jeżeli nie ma takiej konkurencji, możliwe będzie porównanie skutków transakcji dla sprawozdań finansowych dwóch spółek o podobnej historii ekspansji zewnętrznej.

Jesteśmy dumni z dotychczasowych osiągnięć w zakresie ujednocniania standardów, a przyjdą jeszcze następne.

PwC: Tak, ale postanowienia nowego standardu nie mogą być stosowane wstecznie do wcześniejszych transakcji oraz istnieje wyjątek w momencie pierwszego zastosowania MSSF. Oznacza to, że pełna porównywalność zysków zostanie osiągnięta dopiero za wiele lat. Sytuacja ta faworyzuje spółki amerykańskie, które od dłuższego czasu korzystają z metody „łączenia udziałów”, która jest katalizatorem połączeń przedsiębiorstw.

W jaki sposób nowy standard MSSF 3 zwiększa przejrzystość transakcji?

PD: Jak wyjaśniono w poprzednich artykułach¹, nowe wytyczne mogą w niektórych przypadkach zwiększyć wahania zysków i wartości kapitałów własnych z powodu rozszerzonego

zastosowania wartości godziwej.

Jednak wymagając wykazania w rachunku zysków i strat kosztów transakcji i ponownej wyceny wszystkich poprzednio posiadanych udziałów w momencie uzyskania kontroli, jak również zatrzymanych udziałów w momencie utraty kontroli, standard ten zwiększa przejrzystość i pozwala spółkom:

- lepiej uzasadnić rezydualną wartość firmy;
- lepiej ujawniać koszty transakcji i istniejące niezrealizowane zyski związane z przejściem lub sprzedażą przedsiębiorstw, przez co informacje te staną się bardziej widoczne.

PwC: Biorąc jednak pod uwagę szczególnie niezgodne z intuicją konsekwencje księgowe wprowadzenia nowego standardu dla praktyków rynkowych, w pierwszych latach nie nastąpi uproszczenie przekazywania informacji finansowych.

W jaki sposób nowy standard MSSF 3 przyczyni się do uproszczenia wytycznych ogłoszonych przez RMSR?

PD: Niektóre skutki nowych wytycznych mogą wydawać się niezgodne z intuicją w porównaniu z obecną praktyką. Jednak tak jest zawsze w przypadku wprowadzania zmian. Ludzie potrzebują czasu na przyzwyczajenie się do nowych zasad.

Poza tym podejście będące podstawą nowego standardu MSSF 3 jest bardzo logiczne i na pierwszym miejscu stawia dwa kluczowe wydarzenia - uzyskanie i utratę kontroli. Wydarzenia te uzasadniają ponowną wycenę w wartości godziwej i wykazanie wynikających z tego zysków lub strat w rachunku zysków i strat. Z drugiej strony, transakcje nie pociągające za sobą zmiany kontroli nie powodują natomiast zmiany podmiotu gospodarczego i nie są uważane za istotne. W związku z tym wynikające z nich rozwodnienie/przyrost wykazuje się w kapitałach własnych.

Należy przyznać, że logika ta jest daleko posunięta, ale postępowanie jest rygorystyczne i proste. Ponadto nie dopuszcza się żadnych wyjątków poza opcją zastosowania metody „pełnej wartości firmy” na podstawie kompromisu

zawartego przez RMSR.

Dlatego należy powiedzieć, że nowa wersja standardu jest pierwszym przykładem zmiany wytycznych MSSF w kierunku ich uproszczenia. Uproszczenie to jest jeszcze większe w stosunku do US GAAP, ponieważ nie będzie już ponownej wyceny wartości godziwej w przypadku nabycia etapowego.

PwC: Czy uproszczenie musiało iść tak daleko? Przyjęta logika wynika z tego, że metoda bilansowa zgodnie z MSSF została doprowadzona do skrajności. Jeżeli będziemy dalej podążać w tym kierunku, nadal będą pojawiać się obawy w związku z wprowadzeniem w dłuższej perspektywie metody pełnej wartości godziwej i innych innowacji dotyczących założeń koncepcyjnych.

Czy w niektórych przypadkach arbitralne uzgodnienia nie byłyby lepsze od logiki doprowadzonej do skrajności?

W jaki sposób nowy standard MSSF 3 ułatwia zarządzanie przejęciami?

PD: Podejście oparte na modelu „jednostki gospodarczej” jest użyteczne dla celów np. analizy finansowej, ze względu na sposób traktowania udziałów nie sprawujących kontroli:

- dla celów obliczenia wskaźnika zadłużenia do kapitałów własnych, udziały nie sprawujące kontroli są ujmowane w skonsolidowanym kapitale własnym, ponieważ kalkulacja zadłużenia obejmuje 100% zadłużenia spółek zależnych;
- dla celów obliczenia wskaźników marży

zysku netto, udziały nie sprawujące kontroli są ujmowane w skonsolidowanym zysku, który wynika z konsolidacji 100% obrotów spółek zależnych.

PwC: Zmiana daje możliwość świeżego spojrzenia na stosowane metody i poprawę efektywności podejścia do procedur i zarządzania. Nasze poprzednie artykuły¹ zawierały pewne podstawowe porady w tym zakresie:

Przystosowanie strategii nabycia/zbycia przedsiębiorstw:

Decyzje dotyczące nabycia i zbycia przedsiębiorstw słusznie nie są i nie powinny być podejmowane z powodów związanych z rachunkowością. Jednak w związku z wpływem nowego standardu MSSF 3 na zyski i kapitały własne należy przewidywać i prognozować wpływ proponowanych warunków transakcji na sprawozdanie finansowe, aby uniknąć niemiłych niespodzianek.

Uwzględnienie kosztów:

- Koszty transakcji nie będą już uwzględniane w wartości firmy, ale będą wyraźnie widoczne w rachunku zysków i strat.
- Nowowprowadzona możliwość wykazywania w aktywach niektórych udzielonych przez sprzedającego zabezpieczeń związanych ze zobowiązaniami skłoni spółki do rozszerzenia ochrony wynikającej z klauzul zwalniających z odpowiedzialności i lepszego monitorowania przestrzegania tych

postanowień. Celem jest osiągnięcie neutralnych skutków dla rachunku zysków i strat.

- Dążenie do uniknięcia wpisywania w koszty wypłat należnych byłym właścicielom, którzy pozostali na stanowiskach kierowniczych po przejęciu, skłoni spółki do staranniejszego formułowania postanowień umownych dotyczących takich wypłat.

¹ Artykuły ukazały się w „Les Echos” (francuski dziennik).

Philippe Danjou

Członek RMSR

Etienne Boris

Dyrektor działu doradztwa księgowego, Francja i GRP

Claude Lopater

Partner, Księgowe Usługi Doradcze, PwC Francja

W celu uzyskania dalszych informacji prosimy o kontakt:

Szef zespołu ds. globalnej sprawozdawczości finansowej

Ian Wright: ian.d.wright@uk.pwc.com

tel: +44 207 804 3300

Szef zespołu ds. sprawozdawczości

Waldemar Lachowski: waldemar.k.lachowski@pl.pwc.com

tel: +48 22 523 43 49

Zespół ds. sprawozdawczości finansowej w Polsce

Robert Waliczek: robert.waliczek@pl.pwc.com

tel: +48 22 523 43 32

Krzysztof Gmur: krzysztof.gmur@pl.pwc.com

tel: +48 22 523 42 41

Roger Romański: roger.romanski@pl.pwc.com

tel: +48 22 523 45 78

Agata Wiktorowicz: agata.wiktorowicz@pl.pwc.com

tel: +48 22 523 41 76